

कवी कुंजविहारी यांची कविता : एक अभ्यास

अनुक्रमणिका

प्रकरण पहिले : कवी कुंजविहारी : जीवन चरित्र व व्यक्तिमत्त्व पृ. १ ते ४२

- १) विषयाचे महत्त्व आणि अभ्यास पद्धती.
  - २) प्रकरणाची भूमिका.
  - ३) कवी कुंजविहारी : जन्म व शिक्षण
  - ४) गिरणी कामगार ..... दुकानदार ..... विमा एजंट
  - ५) कौटुंबिक जीवन
  - ६) राष्ट्रीय चळवळीतील सहभाग.
  - ७) कारावास
  - ८) सामाजिक कार्य
  - ९) वाङ्.मयीन संस्कार व काव्य लेखनाची प्रेरणा
  - १०) वाङ्.मयीन कार्य
  - ११) व्यक्तिमत्त्वाची वैशिष्ट्ये
    - १) ध्येयवाद
    - २) राष्ट्रभक्ती
    - ३) साधेपणा
    - ४) संकटाशी झुंज
    - ५) अध्यात्माचे प्रेम
    - ६) आशावाद
  - १२) साहित्यनिर्मिती
  - १३) समारोप
- संदर्भसूची

प्रकरण दुसरे :

मराठीतील राष्ट्रीय कविता आणि

पृ.४३ ते ८३

कुंजविहारी

- १) प्रस्तावना
- २) राष्ट्र, राष्ट्रवाद, संकल्पना
- ३) राष्ट्रीय कवी, राष्ट्रीय कविता
- ४) राष्ट्रीय कवितेचा उगम इंग्रजी वाङ्मयात की राष्ट्रप्रेमात
- ५) मध्ययुगीन काव्यातून अढळणारी देशभक्तीची भावना
- ६) संतानी राष्ट्रीय कार्य बजावले
- ७) शाहिरांच्या कवितेतील राष्ट्रीय भावना
- ८) राष्ट्रीय कवितेची प्रेरणा व व्याप्ती
- ९) राष्ट्रीय चळवळीचा मराठी साहित्य व काव्यावर परिणाम
- १०) मराठी राष्ट्रीय कवितेचा विकास
  - १) पूर्व स्मृतीचा कालखंड
  - २) राष्ट्रीय जागृतीचा कालखंड
  - ३) राष्ट्रीय कवितेचे सुवर्णयुग
  - ४) राष्ट्रीय भावनेच्या विस्ताराचा कालखंड
  - ५) संमिश्र वैचारिक प्रभावाचा कालखंड
- ११) मराठी राष्ट्रीय काव्याची वैशिष्ट्ये
- १२) कवी कुंजविहारी यांचे वेगळेपण व महत्त्व
  - संदर्भ सूची

प्रकरण तिसरे :

कुंजविहारींच्या कवितेचे अंतरंग

पृ.८४ ते १४८

प्रस्तावना

अ) काव्यातील विविध प्रमुख आशयसुत्रे

- १) राष्ट्रभक्ती हीच प्रमुख प्रेरणा
- २) मातृभूमीचे प्रेम

- ३) पारतंत्र्याची चिह्न
- ४) आत्माहुती
- ५) क्रांतीचा जयजयकार
- ६) विभूतीपूजन - १) आधुनिक वीर आणि विभूती
२) पौराणिक वीर विभूती
- ७) सामाजिक कविता
- ८) लोकशाहीचे आदर्श चित्र
- ९) गोंधळगीत, भूपाळी, आरतीस्तवन, प्रार्थना इ. लोकगीते
- १०) शृंगारिक काव्य

ब) वाङ्मयविषयक कविता

क) अध्यात्मविषयक कविता

१) भावगीते

२) अध्यात्मिक गीते

ड) अनुवादीत कविता

समारोप

संदर्भसूची

प्रकरण चौथे : कुंजविहारींच्या कवितेचे अभिव्यक्ती सौंदर्य पृ. १४९ ते २२१

प्रस्तावना

१) काव्यप्रकार

२) काव्यरस

अ) भक्तिरस

१) स्वातंत्र्यभक्ती

२) राष्ट्रभक्ती

ब) वीररस

क) वत्सलरस

- ड) करुणरस
इ) शांतरस
३) गेयता व नादमाधुर्य
४) शब्दकळा
अ) साधी,सोपी, ओघवती भाषा
ब) भावानुरूप भाषा
क) संस्कृत व उर्दू शब्दप्रयोग
ड) संबोधनात्मक व आव्हानात्मक शब्दप्रयोग
इ) कुंजविहारींची भाषाशैली
५) अलंकार सौंदर्य
१) यमक
२) उपमा
३) दृष्टांत
४) रूपक
६) चित्रमयशैली
७) प्रतीके
८) प्रतिमा
९) आशय बदलला की अभिव्यक्ती बदलते
समारोप
संदर्भसूची
प्रकरण पाचवे : समारोप व निष्कर्ष
संदर्भ सूची